

**ТВОРЧИСТЬ ПИСЬМЕННИЦІ ОЛЬГИ ДЕРКАЧОВОЇ ЯК ЧИННИК
ВИХОВАННЯ ДУХОВНОСТІ ШКОЛЯРІВ
WORKS OF WRITER OLHA DERKACHOVA AS EDUCATION
FACTOR OF PUPIL'S SPIRITUALITY**

Данилюк Тетяна Петрівна

студент

кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

педагогічний факультет

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

м. Івано-Франківськ, Україна

Danilyuk Tatyana Petrivna

Student

Chair of Theory and Methodology of Pre-school and Remedial Education

Faculty of Pedagogy

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

Ivano-Frankivsk, Ukraine

Research advisor - Ph.D. in Pedagogical Science, Professor Bilavych H.V.

Розкрито актуальність проблеми шкільного літературного краєзнавства. Проаналізовано її актуальність у теоретичному та практичному аспектах. Наголошено на проблемі духовного розвитку школярів засобами літератури. Розкрито значення творчості Ольги Деркачової в цьому процесі.

Ключові слова: літературне краєзнавство, література рідного краю, Ольга Деркачова.

The relevance of the problem of literary regional studies in schools is revealed. Its relevance in the theoretical and practical aspect is analyzed. The article shows the creativity as Works of writer Olha Derkachova as education factor of pupil's spirituality.

Key words: literary regional studies, native land literature, Olha Derkachova.

За сучасних умов трансформації суспільного устрою і розвитку національної системи освіти в Україні підвищуються вимоги до духовного зростання дітей та юнацтва. Великий виховний потенціал у цьому процесі має література рідного краю (літературне краєзнавство). Саме літературно-краєзнавча робота в школі – це один із шляхів, що веде до відродження духовності особистості.

Однак література рідного краю, попри повсякденне акцентування уваги вчених, учителів-практиків, методистів на відродженні національної духовності, нерідко є відстороненою від навчально-виховного процесу школи та вишу. Водночас осмислення ролі літературного краєзнавства на тлі культури, пошук автентичності неможливі без живого інтересу до літературної та історичної спадщини рідного краю. Ця проблема особливо актуалізується сьогодні за умов глобалізаційних процесів, які відбуваються світ та в Україні. Тому перед освітянами стоїть завдання презентації власного історико-культурного надбання перед європейською та світовою спільнотою [5, с. 3–4]. Це можливо не лише за умови проведення узагальнювальних інтегративних досліджень літературного процесу України загалом, але й за умов глибокого, системного вивчення літератури кожного окремого регіону нашої держави.

Новочасна українська література на межі ХХ і ХХІ сторіч дуже цікава й неоднозначна: оригінальна і традиційна, лірична й епатажна. Нове покоління письменників прагне подивитися на навколишній світ по-новому, а не під кутом методу «соцреалізму». У літературі почали з'являтися нові теми, урешті, змінився і підхід до слова.

Помітне місце в літературному процесі України посідають творчі здобутки письменників Прикарпаття. Нині літературне Прикарпаття репрезентоване десятками відомих та маловідомих імен, з-поміж яких – Андрусак Михайло, Андрухович Юрій, Андрушко Василь, Аронець Мирослав, Арсенич Дмитро, Бабій Василь, Бабій Марія, Бабкіна Катерина, Багірова Віра, Бандурак Володимир, Батіг Михайло, Боднарчук Іван, Боечкно

Марія, Бойко Богдан, Бора Богдан, Борис Михайло, Бритвак Галина, Вагилевич Михайло, Василик Любов, Вежбовська Лілія, Винничук Юрій, Вівчарук Іван, Влад Марія, Войцехівська-Павлишин Марта, Гаврилович Іван, Ганущак Василь, Гелей Степан, Гіршгорн Давид, Гоголь Марія, Голояд Галина (Марта Гай), Горинь Василь, Григорів Михайло, Гриньків Микола, Гриньовський Богдан, Гринюк Юрій, Гросевич Володимир, Гуленчин Олена, Гуленчин Петро, Гуменицький Михайло, Гураль Андрій, Деркачова Ольга, Дичка Надія, Дичук Богдан, Дорошенко Ганна, Ільєва Галина, Кавацюк Микола, Камінецький Василь, Карп'юк Василь, Кархут Василь, Кейван Марія, Кіпріч Євдокія, Князький Орест, Кобецький Зеновій, Коломиєць Михайло, Колцуняк Гнат, Копач Олександра, Корвач Богдан, Крижанівський Василь, Куйбіда Василь, Купчинський Богдан, Косташук Василь, Куришук Василь, Кучірка Михайло, Лазарук Мирослав, Левкун Ярослав, Лембрик Ірина, Лутчин Михайло, Людкевич Михайло, Максимів Галина, Малкович Іван, Малкович Людмила, Мандрик-Куйбіда Катерина, Марусик Петро, Марусик Тарас, Марчук Василь, Медвідський Богдан, Мельничук Богдан, Михайловський Ростислав, Мушак Юрій, Нагірняк Зоряна, Негрич Микола, Олійник Василь, Осадчук Петро, Островський Олексій, Паньків Роман, Полатайчук Ярослав, Попович Надія, Портяк Василь, Процюк Степан, Любомирський (Рихтицький) Степан, Рихтицька Дарія-Віра, Руданець Ольга, Рябий Василь, Савчук Микола, Савчин Ярослав, Серемчук Володимир, Симчич Микола, Слоньовська Ольга, Смоляк Олександр, Сподар Оксана, Стефурак Неоніла, Стринаглюк Любомир, Тимінський Богдан, Ткачівська Марія, Ткачівський Ярослав, Томенко Ярослав, Томенчук Богдан, Турелик Галина, Туць Андрій, Угорчак Андріян – Юрій, Франків Василь, Хаμεць Микола, Христан Галина, Хромей Михайло, Ципердюк Іван, Юзва Роман, Юсип Дмитро, Ярош Ярослав та ін.

Багато письменників стали досить популярними з-поміж читацької аудиторії школярів. До цієї когорти можна віднести і Ольгу Деркачову, яка успішно дебютувала в новочасній українській прозі з низкою творів, які, як

показали результати нашого опитування, проведеного в школах м. Івано-Франківська, є відомими читацькому загалові учнівства.

Ольга Деркачова – письменниця, науковець, педагог, доктор філологічних наук, професор кафедри педагогіки початкової освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, оригінальний літературознавець і не менш оригінальний прозаїк. Письменниця також є членом Національної Спілки письменників України. Перові Ольги Сергіївни належать збірки оповідань і новел «Синдром підсніжника» (Івано-Франківськ: Тіповіт (2006), «За лондонським часом» (2008), «Крамниця щастя» (2013), «Повидло з яблук» (2014), «Гуртівня штучних квітів» (2014), «Коли прокинешся» (2015), «Трикотажні метелики» (2015) та ін.). Серед її наукових праць: «Літературна казка Великобританії», «Літературна казка Німеччини та Австрії», «Літературна казка Польщі» (усі у співавторстві), «Концепція світу в ліриці Аркадія Казки», «Світ у текст».

Ольга Деркачова – лауреат Івано-Франківської міської премії імені Івана Франка. Лауреат всеукраїнського конкурсу «Коронація слова» (спеціальна відзнака за найкращий твір про кохання за роман "Коли прокинешся").

Івано-франківським школярам, як показали результати анкетування, найбільше припали до душі такі книги Ольги Деркачової: «Крамниця щастя», «Коли прокинешся». Діти відзначили актуальність проблематики творів, підкреслили, що ці твори «зворушують до глибини душі», «спонукають думати про добро, чесність, людяність, порядність», «навчають цінувати в людині духовні якості», «навчають цінувати справжню дружбу, батьківські почуття» і под.

Респонденти зазначили також, що, хоча роман «Крамниця щастя» має дещо комерційну назву, проте ідея твору не має стосунку до матеріальних благ, вона, навпаки, «про духовність».

Головні герої книги – Марина і Олексій. Викладач Олексій Степанович – молодий математик, викладач, науковець. У своєму житті він

звик легко здобувати все: від елементарних математичних знань до престижних грантів та перспективної роботи. Марина – студентка педагогічного факультету, сирота, яка змушена не лише вчитися, а й самотійно пробиватися у житті, бо розуміє, що їй ніхто не допоможе. Дівчина влаштовується на роботу до «Крамниці щастя» – фірми, яка за гроші робить дітей щасливими: організовує всілякі сюрпризи, привітання, святкування тощо. Працюючи казковими персонажами та клоунами, Марина несподівано усвідомлює, що «в цьому щасті мало щастя» [2]. В одному з епізодів вона прилітає, як фея, щоб привітати дівчинку – це для неї замовив тато такий подарунок, а дівчинка плаче, тому що їй фея не потрібна, їй потрібен тато, звичайна розмова, спілкування з батьком. Прикметними є слова дитини: «Ти фея, ти все можеш. Зроби так, щоб мій тато повернувся» [1, с. 55]. Письменниця акцентує на актуальній проблемі сьогодення: відсутності духовної близькості батьків та дітей, спричиненої економічними, соціальними проблемами сьогодення.

Читачі підкреслити, що героїня Марина усвідомлює й іншу «правду життя»: є ті батьки дітей, які потребують клоунів і фей, але замовити їх не можуть, а ті, що можуть, – справді замовляють, але дітям це вже не цікаво. Вони перенаситилися подарунками, вони вже не відчують смаку життя.

Інші лінії, окрім любовної, не менш цікаві для читачів, зокрема, студентське життя, побут у гуртожитку, навчання, молодіжне життя, спілкування дівчат тощо. Ольга Деркачова описує товариські стосунки між студентками як еталон дружби. У гуртожитку дівчата діляться своїми переживаннями та думками, складають плани на майбутнє, та навіть будуть сім'ї. Вони нічим особливим не відрізняються від своїх сучасників, це звичайні юні студентки, які, як і всі, спішають попліткувати між парами, вони експериментують із своєю зовнішністю («Увечері всім блоком вони фарбували Маринчину голову» [1, с. 39]), успішно встигають складати іспити та готуватись до канікул.

Автор порушує актуальну тему для сучасних дівчаток-підлітків – проблеми боротьби «із зайвими калоріями». Багато студенток опановані фанатичною манією схуднення, задля позбавлення надмірності власної ваги коять безглузді вчинки. Так, від анорексії помирає одна зі студенток. На цю тему розмовляють і студенти, і викладачі. Олексій Степанович на занятті дає хороші й мудрі повчальні відповіді щодо цього. Застерігає, що всі дівчата, які знали ту дівчину, є співучасниками її вбивства. Адже всі знали її і багато-хто захоплювався, що вона може по кілька днів не їсти. І навіть ніхто не подумав, що вона вже помирає [1, с. 109] .

Також у романі простежується проблема взаємин між дітьми і батьками, яскраво простежується дитячий егоїзм. У «Крамниці щастя» можна зустріти різноманітні замовлення: від листоноші і чарівної феї до клоуна, над яким діти часто знущалися. В одному з епізодів, коли Марина виступає в ролі феї на дні народження дитини, її вражає перенасичення дітей усім. Їх вже не розважають ані заготовлені конкурси, ані всілякі фокуси. Єдине, що принесло втіху, – це коли почали закидати фею тортами. Авторка зауважує, що ці діти вже не здатні вірити в казки і дива. «Знаєш, страшно те, що діти бавилися нами, як ляльками, а дорослі просто за цим спостерігали і нічого не робили. Так, наче це нормально-гратися людьми», – гірко зазначає Марина [1, с. 78]. Героїня роману комфортно відчуває себе у світі, де людські цінності, такі як увага, добро, любов, милосердя, цінніші за будь-які подарунки.

Література:

1. Деркачова О. Крамниця щастя \ Ольга Деркачова. – Брустурів : Дискурс, 2013. – 172 с.
2. Карп'юк В. Чи є щастя у «Крамниці щастя»? / Василь Карп'юк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zaxid.net/chi_je_shhastya_u_kramnitsi_shhastya_n1295018

